

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
 Winnipeg, Man.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: J. 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 газета для робочого люду — виходить два рази на тиждень:
 В СЕРЕДУ І СУБОТУ.
 Видає Стіваришнина "Українських Робітничих Вістей".
 Передплата на рік \$4.00
 Адреса:
 UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.
 Непоміщені в газеті рукописи не звертаються, хіба що дописувач сам виразно зазначить, що бажає звороту своєї рукописи на випадок її непоміщення та зазначить поштово марку на її пересилку.

СЛАВА ВЕЛИКИМ БОРЦЯМ РЕВОЛЮЦІЇ!

В той час, як український трудовий народ Галичини стогнав в тяжкій панській неволі — пеначе зід землі вирости мстники, зміла дванайцятка червоних повстанців. На чолі молоді юнаки — Степан Мельничук, Петро Шеремета і Іван Цепко. Вихром понеслася вістка про їх поєву на Галицькому Поділлі і затрівилася катів бідного українського народу. Загоріли панські фільварки, завалалися в болотах трупи панських наймитів — жандармів. Залютувала негмамована пімета, пімета дрібної дванайцятки, що не могла стерити тяжких знущань нещасливих, пасивних господарів рідної землі. Статієні панські війська, в силі 12 тисяч людей — відмовлялися наступати на 12 погалецько одітних і голодних червоних повстанців. Але зловна доля судила инакше. В оден осінній день, хоробрі юнаки понали в сіні польських панів і за свою хоробрість наложили головами. Окупантський суд засудив двох головних ватажків дванайцятки на смерть. 11. листопада 1922 року їх розстріляли на тюремному подвір'ю в Чорткові.

Саме сьогодні рік. Рік смілої смерті тих Борців, що перед розстрілом сміялися з ворогів і бризнули в їх очі правдою та погордою до неправних судів та знущань.
 — Хай живе революція! — кричав т. Шеремета.
 — Повстаньте гнані і голодні! — зливав т. Мельничук.
 Яка велика сила в цих останніх, передсмертних словах! Яка тверда віра в майбутню перемогу, в здійснення тих ідей, за яку вмیرали надійні юнаки.

Оба покинули вигідні, спокійні посади на Радиській Україні і добровільно пішли помститися над панами-катами. Оба, а з ними й славний т. Цепко Іван та решта ватаги, були ті, що йшли до визволення поневоленого рідного народу не до Відня, Берліна чи Варшави, а в гущу тернів, в некло знущань, в пригноблену Галичину. Вірили в революцію, вірили в радиську робітничо-селянську Галичину. Чисті, ясні постаті смілих Борців кинули себе на жертвінник не для слави, а з обовязку, як сини поневоленої — трудової нації.

Іх не стало. Але пам'ять про Них жеврітиме так довго, доки жити буде український трудовий народ.

В часах рабського плазуства "народних провідників" перед панською агітацією, т.т. Мельничук, Шеремета і Цепко доказали ділом, що нація наша на визволення не в пахучих панських салюнах Парижа або Відня, а в революції, в смілому-нещирному бунті, в безпощадній боротьбі.

На смітті всі меморіали, яких ніколи ніхто не читав! Геть гідке плазуство перед нещирним панством! В горю червоного прапора революції, бо тільки боротьба зробить поневоленіх — вільними.

З такою думкою кидалися в нерівний бій наші Дорогі Товариші. Але думку що зрозуміли аж по Іх Героїській смерті.

Зветакі Вони не нарікали, що гордий полет Іх не піддержали українські маси в час. Вони були свідомі того, що смерті треба, бо Вони — діти Смерти, а не життя. Вони — примір, школа і дороговказ для припаніх, заглукоаних братів.

Сьогодні свідоме українське робітництво свиткує сумну річницю смерті обох Великих Борців. І тільки одно робітництво розуміє значіння та глибину ідейності обох Революціонерів. Бо т.т. Мельничук, Шеремета і Цепко, були робітничими Борцями.

Галичина все ще стоїте в тяжкому панському армі, але на смерті наших Товаришів вихується нове революційне покоління, якого очі звернені на ту землю, що виховала бунтарський дух в т. Мельничука, Шеремети і Цепка — на Радиську Україну.

В сьогоднішній день і в поневоленій Галичині тихцем згадують Великих Революціонерів, що радо віддали своє молоде життя в обороні правди і волі.

І ми, українські свідомі робітники за далеким океаном, на широчезних просторах Канади, клонимо низько свої голови перед Великим Духом смілих Бунтарів. Бо ми віримо, твердо віримо в це, в що вірили наші Дорогі Товариші. Ми віримо, що недалекий той час, як трієте насильний кордон над Збручем і море червоних прапорів вкрис непомітну чортківську могилку т.т. Мельничука і Шеремети.

Не плачемо і не ридасемо, бо наші хоробрі Товариші залишили гордий і бадьорий заповіт перед обличчям смерті:

— Хай живе революція!
 — Хай живе робітничо-селянська Галичина!

І заповіт цей скоро вже сповнять молоді галицькі працюючі маси. Прольята кров т.т. Мельничука, Шеремети, Цепка і сотень тисяч українських робітників та селян буде віддана сторицею польським панам. Тільки з вогню і крові, тільки з дикої смерті вродиться дожджана ВОЛЯ і ПРАВДА.

Хай згине насильство зброї і суспільна несправедливість, а запанує правда, воля і рівність! Я вірю, що нас відають ще вільні — працюючі маси з морем червоних прапорів.

Повстаньте гнані і голодні Робітники усіх країн!

Передсмертні слова т. С. Мельничука.

Пан серця немає! Пан живе коштом слабого. Згадайте нас у вільній робітничо-селянській Галичині! Хай живе Революція! Хай живе бідний народ! Хай живе Україна!
 Передсмертні слова т. Петра Шеремети.

СПОМИН ПРО СТЕПАНА МЕЛЬНИЧУКА.

Степан, мій найблизший сусід з рідного села, мій любий ученик, мій товариш, мій друг в бурливі часи війни і революції.

Пам'ятаю його ще маленьким хлопчиною. Вчився в школі дуже гарно, та вся програма шкільної науки була для нього дуже вузькою, нездоволяла його молодого запалу до знання. А виступати поза рамки тої програми не дозволяли йому ані його вчителі в школі, ані його домашній вчитель (тип галицького інтелігента).

Степан не видержував. Часто забігав до мене, надзвичайно цікавився всім новим, розвивав, брав у мене яку небудь книжку, читав її швидко і прибирав за новою. Один рік був і я його домашнім вчителем. За цей рік

ім полком виступав з села залишаючи місце для частини з котрою прибув мій друг Степан. Я вмисно остався ще одну ніч в Берліці, щоби з ним побалакати.

Оце остання моя зустріч з ним.

Велика Україна, великі події розгрілися в ній в ці роки. Погубилися товариші, друзі, приятелі, розбрилися по широкім полі революції. Ніде не зустрічався знакомих.

В 1921 р. написав я листа на якусь фантастичну адресу. Привіт написав всім живим знайомим і прсьбу відзвати-ся. Через кілька місяців дівстав листа від любимого друга Степана.

Пішше, що йому передав мій лист Петро Шеремета. Описує мені свої переживання за весь

СТЕПАН МЕЛЬНИЧУК,
 Червоий Український Січовий Стрілець,
 закований в залізничній тюрмі в листопаді 1922 р.

Степан прочитав майже всі книжки з моєї домашньої бібліотеки. Від тоді став він моїм любимим не лише учеником а й товаришем. Я любив його, як рідного брата, а любив його рішучу владу, його непохитний характер, його цікавість — непосидючість.

А він все жалився, що його вважають за дитину. І дійсно, рідний його все мали за дівчачка помімо того, що він був дитиною тільки по своїх літах, а по своїйому знанню і характері він був дорослою людиною. Родичі не розуміли цього, а про його педагогію й говорити тут не місце.

Закіпала війна. Почалась мої скитання. Минув рік, чи півтора і мій любий Степан прийшов до У.С.С. Радий, веселий, що вже не дівчак а самостійна людина ще до того й український січовий стрілець, а стрілець з нього зарпечив.

Привітався зі мною як з братом. Кожду вільну годину проводив зі мною.

Та не довго...
 Хто не знає війни з її правами?

Сьогодні друзі-приятелі в купі, а завтра один туди, другий сюди і не відшукаеш.

Цілими роками не бачився я з Степаном. Тільки привіт передавали принагідно один другому через товаришів, а далі й чулки не стало. Революція австрійська, стрілецькі походи, переходи — згубились.

Аж в серліці на Поділлі в 1920 році стрінувся я з ним. Та не на довго. Я зі сво-

ім полком виступав з села залишаючи місце для частини з котрою прибув мій друг Степан. Я вмисно остався ще одну ніч в Берліці, щоби з ним побалакати.

Оце остання моя зустріч з ним.

Велика Україна, великі події розгрілися в ній в ці роки. Погубилися товариші, друзі, приятелі, розбрилися по широкім полі революції. Ніде не зустрічався знакомих.

В 1921 р. написав я листа на якусь фантастичну адресу. Привіт написав всім живим знайомим і прсьбу відзвати-ся. Через кілька місяців дівстав листа від любимого друга Степана.

Пішше, що йому передав мій лист Петро Шеремета. Описує мені свої переживання за весь

СПОМИН ПРО ПЕТРА ШЕРЕМЕТУ.

ПЕТРО ШЕРЕМЕТА,
 Червоий Український Січовий Стрілець.
 (Фотографія в односторонньому десятнику У.С.С.)

Була погана-безнадійна осінь 1919 року. Часи, яких забути не можна. Галицька Армія, відірвана від рідного ґрунту, десяткована безпощадним тифом, скиталася напів одіта по широчезних просторах Великої України і не знала, що станеться з нею за день, за тиждень. Люде, які не переживали війни, а головню громадянської війни на Україні, не можуть й сотої часті відчувати цієї страшної трагедії, яку переживали галицькі стрільці. Уявіть собі величезні простори України, холодну сілітну осінь — і тисячі безпритульних людей, які не тільки переживають тяжкі дні недоїдань і холоду, але й муять боротьбу на фронтах, умирати, бути раненими без надії на вилічення.

Наш перший полк Українських Січових Стрільців стояв в той час над Бугом, близько містечка Ладичина, в Київській губернії. Полк по старій назві, в дійсности невеличка горстка людей. Інші, скошені тифом, дожили свої дні по селянських хатах, по залізничних станціях, будках, на підводах. Нікого не було, хто б опікувався тими нещасними жертвами. Не було ніякого війська, яке могло би змінити мучений полк на фронті. А ворог не спав. Війська царського генерала Денкіна вперто судили чорними лавами, займаючи все більш і більш простори України. Напів-роздіте, хоре стрілецько останніми силами відбивало всі атаки царського наймита і доказувало чуда героїства. І саме в цей час, я вперше побачив т. Шеремету. Петра. Ні, я й давнійське знав його дуже близько. Довголітня війна, тяжкі воєнні злидні збратали нас, але якось непомітно просувалася його постать. Ми звикли до буденщини і треба було чогось надзвичайного, щоби один на одного звернув особливу увагу.

Відпущуючи йому, я просив його дуже, щоби приїхав до мене в гості в Катеринослав. Вислав лист і нетерпеливо чекав. Чекав не так відповіди як його самого.

Чекав місяць, другий, третій... Якесь потайна думка мучила мене — мабуть чим разом не діждусь відповіди від Степана.

Одного дня приходжу до дому, а моя дружина плачучи подала мені якусь дивне письмо з Праги. Відкрив, читаю: "Турток У.С.С. в Празі вшажне пам'ять розстріляних польськими окупантами 11. листопада 1922 р. в Чорткові своїх дорогих товаришів Степана Мельничука і Петра Шеремети і т. д."

Через кілька днів я прочитав в харківській газеті "Коміст" ще один лист Степанів — останній лист написаний в годину перед його славною героїською смертю.

Спи любий, друже! Твоя кров вродить на рідній землі бажані бідним скривдженим народом овочі.

Ів. Ткачук.

Катеринослав, 10. ІІ. 1923.

А було так: Денкінська кіннота, переважно з засліплених в паризм донських козаків, дуже вперто наступала на нашу слабі сили і за вську ціну старалася перейти ріку Буг, яку ми й боролині. Через кілька днів це не вдалося їй, але ми були певні, що довго вдержати заняті позиції ми не зможемо. Та треба було хоч трохи задержати ворога, щоби за той час в запілля повивозили ранених і хорих кудись подальше.

І справді. Одного сілітного дня, денкінці підтягнули близькі сили, вдарили перш усього на міст. Загрукотіли гармати, зататакали скоростріляні. Ми з одного боку моста, вороги з другого. А міст — надзвичайно важна точка. Переможе нас ворог, прожене, тоді — ми пропади. Перед ним відкрита дорога на Сяпярку, Жмеринку, Винницю. Наші маленькі сили вже певно не зможуть опертися чорній навалі царського генерала.

Впади перші жертви безіменних героїв. Поповзли перші ранені. Але горстка розлучливо боронить моста. А ворог добре знає, що він міцніший і нахабно підсувається. Осць-ось пожеже нас на широкій простір — нашу загибіль.

Останками сил борються стрільці. Вже ніхто не тямить про безпеку життя. В голові кожного шумить — бушує одню-однієньке слово: — Міст! Міст! Треба вдержати міст. Хоч кождий свідомий, що не довго вдержимо, але — треба! Треба якось вирватися живим з цього пекла, треба відступити, вратувати останки полку. А ворог, якби відгадував наші думки — вперто підсувається, вперто лізе. І в цій критичній хвилі видвигается ніжна, гарна постать командіра сотні першого курія смерті — тов. Петра Шеремети. Він жертвує собою для вратовання життя інших стрільців. Без довгої надуми відтягає свою малу сотню в бік від моста, біжить без віддиху хильцем здовж берегів і — відбігли 2 верстви в ліс, миглом переправляється старим поромом на ворожий бік, другий беріг. Денкінці ніколи не надіялися на такий смілий напад з заду і навіть не обсадили в тому місці берега. Як дикий кіт кинувся Шеремета з горсткою смілячків на ворога. І сталася метушня. Денкінці, одержавши вогонь з заду, опинилися в двох вогнях і відступили з моста та кинулися до оборони. За той час полк вів забрати ранених і непомітно відступити в ліс.

Прийшли нові тяжкі дні. Знов бродили ми полями й лісами, а по пятах наступав осмілений ворог. Та славного Петра Шеремету ми не бачили. Пропав з своєю сотнею. Аж одного дня під вечер, як наш полк рбсташовувався вже в подільському селі, повивис між нами босий, обвранний хлопчець. Ніхто спершу не звертав на нього уваги, але потім... потім всі пізнали в ньому — нашого дорогого товариша Петра Шеремету. Цілий дрозав з холоду, ледво говорив з голоду, але потім нагрівився в теплій селянській хаті розказав свою історію:

Денкінці звернули всі свої сили проти його сотні, а подк залишили в спокою. І за той час, доки полк відступав в ліс, сотня Шеремети, на дуже невідгидній позиції, боролася з переважною силою ворогів. Та ворогови не подобалася така вперта боротьба "галицьких халхлов" — і він почав окружувати горстку смілячків, та стискати їх все тіснішим обручем. Не було ради — сотня попала в полон. В першій хвилі знущалися над ними, били і обдерали до близниці. Потім перевели в містечко, а на другий день повинні були розстріляти Шеремету. Але не дїдали. В глуху півиць славний Петро при допомозі своїх стрільців розоружив денкінських вартових і втік.

До сьогодні тямлю прекрасно той вечер, як змарілий, безсильний т. Шеремета розказує в сільській подільській хатчині свої переживання. І це належадо в нього до буденщини. Він виконував ще "більші" подвиги пізніше, в боротьбі з польською навалюю, але хіба не досить цього одного доказу, щоби гарну, ідейну постать

т. Шеремети належно оцінити? І хіба могла така чиста, чутлива людина спокійно жити без боротьби з катами міліціонів?

Під Ладичином він приніс себе в жертву одному полкову, а в Галичині 1922 року цілому українському працюючому народові. І в цьому його велич та безсмертність.
 М. Ірчан.

УРІВКИ З ЛИСТІВ СТ. МЕЛЬНИЧУКА ДО І. ТКАЧУКА.

Умань 30. VI. 1921. ...Одна лише бід, що тужать наші Галичане за Галичиною. Але помимо того всього, дух у них є і як би прийшло їти на Галичину, то кождий рванси-б до бою зі шляхтою. Віра в нашу кінецьку побіду ані на хвильку не пригасла і ми певні, що червоні прапори скоро замаяють на високім замку та на верхах Карпат.

Самгородок 13. X. 1921. ...Живем надією, на скору революцію на Заході і в Галичині, і та надія нас піддержує...

Бердичів 16. VI. 1922. ...Прощу тебе, пиши частіше. Кождо Твое слово додає мені більше сили і витрвалости в нашій великій боротьбі за комунізм...

Бердичів 3. IX. 1922. (останній лист) ...Шість літ тяжкої військової служби, серед неможливих до описання злиднів матеріальних і моральних оставили на мені своє п'ятно. Вийшовши з Армії я хоч побував трохи свободнішим, не міг з початку примінитися до нових обставин, до нових людей, до "чепи", та до зовсім нової невідомої мені ще досі праці. Але поволі я увійшов вже на свій шлях... Живу з матеріального боку в порівнянні до життя в Армії, досить добре. Розуміється, що для такого, кого не заціняла ані війна, ані революція, таке життя здається поганим, але для таких людей як ми, що прожили не один день на кусочку сухого хліба, воно вповні вистарчає до матеріального задоволення. Недавно одержав я листа з дому. Знову та сама історія, що й перший раз. Крім того, що я найдорожчий і наймилий синок і братчик, я нічого конкретного не довівдавсь... Приїжджати в Пидки не просять. Видно, що не дуже мудро їм там живеться...

На мій погляд нам всім Галичанам-комуністам давно вже треба було піти організовано в підпілля в Галичину. Сидячи тут, на Радиській Україні, ми ані трохи не зменшили страждань галицького робітництва та селянства. Хоч ми интернаціоналісти і для нас все одно, де ми будемо працювати, однак рік ані, що для Революції ми можемо принести найбільше користі тільки в Галичині. І тому, коли ми стремімося до того, щоб дати як найбільше своїх зусиль Революції, то ми повинні піти на підпілля роботу в Галичину.

Знов бродили ми полями й лісами, а по пятах наступав осмілений ворог. Та славного Петра Шеремету ми не бачили. Пропав з своєю сотнею.

Аж одного дня під вечер, як наш полк рбсташовувався вже в подільському селі, повивис між нами босий, обвранний хлопчець. Ніхто спершу не звертав на нього уваги, але потім... потім всі пізнали в ньому — нашого дорогого товариша Петра Шеремету. Цілий дрозав з холоду, ледво говорив з голоду, але потім нагрівився в теплій селянській хаті розказав свою історію:

Денкінці звернули всі свої сили проти його сотні, а подк залишили в спокою. І за той час, доки полк відступав в ліс, сотня Шеремети, на дуже невідгидній позиції, боролася з переважною силою ворогів. Та ворогови не подобалася така вперта боротьба "галицьких халхлов" — і він почав окружувати горстку смілячків, та стискати їх все тіснішим обручем. Не було ради — сотня попала в полон. В першій хвилі знущалися над ними, били і обдерали до близниці. Потім перевели в містечко, а на другий день повинні були розстріляти Шеремету. Але не дїдали. В глуху півиць славний Петро при допомозі своїх стрільців розоружив денкінських вартових і втік.

До сьогодні тямлю прекрасно той вечер, як змарілий, безсильний т. Шеремета розказує в сільській подільській хатчині свої переживання. І це належадо в нього до буденщини. Він виконував ще "більші" подвиги пізніше, в боротьбі з польською навалюю, але хіба не досить цього одного доказу, щоби гарну, ідейну постать

УРІВОК З ЛИСТА ВІД РІДНИХ ШЕРЕМЕТИ З ГАЛИЧИНИ ДО "УКР. РОБ. ВІСТЕЙ".

Вп. Товариші! ...Книжку "Дванайцять" одержали і сердечне Вам дякуємо. Сховаємо її, як дорогий документ і доказ, що є ще люди, котрі вміють оцінити покружувати горстку смілячків, та стискати їх все тіснішим обручем. Не було ради — сотня попала в полон. В першій хвилі знущалися над ними, били і обдерали до близниці. Потім перевели в містечко, а на другий день повинні були розстріляти Шеремету. Але не дїдали. В глуху півиць славний Петро при допомозі своїх стрільців розоружив денкінських вартових і втік.

До сьогодні тямлю прекрасно той вечер, як змарілий, безсильний т. Шеремета розказує в сільській подільській хатчині свої переживання. І це належадо в нього до буденщини. Він виконував ще "більші" подвиги пізніше, в боротьбі з польською навалюю, але хіба не досить цього одного доказу, щоби гарну, ідейну постать

Згинем браття, або в гору Піднімем свободи стіг! Згинуть нам одна дорога, Чи в кайданах, чи в війні. Хто невидить кайдани, Тому війни не страши.

Ів. Франко.

Арештовання в Перемишлі. Дня 15. жовтня. — Польська поліція арештувала в Перемишлі з невідомих причин проф. Андрия Сабата, Магуру і Понеля.